

**EDUCATION FOR CHILD S RIGHTS, CONDITION AND WAY IN WHICH STUDENTS
FIND OUT ABOUT THEIR RIGHTS, BUT ALSO THEIR OBLIGATIONS
EDUCAȚIA PENTRU DREPTURILE COPILULUI, CONDIȚIE ȘI MODALITATE PRIN
CARE COPIII ÎȘI AFLĂ ATĂT DREPTURILE, CĂT ȘI OBLIGAȚIILE**

Angelica-Gica GHINEA,
profesor pentru învățământul primar, grad didactic I,
Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Iași, România

CZU: 373.3.017.4/.7

Summary: The issue of children's rights is an important aspect of contemporary education, and the involvement of children in discovering and knowing the rights they have determines a better reporting to them and their obligations. Teachers, due to their experience and creativity, are important vectors of familiarizing children, but also parents, with the rights that children have. Collaboration between the school, the family and the authorities responsible for ensuring respect for children's rights contributes to improving children's lives as well as increasing their quality of life. Children who know their rights will in turn respect the rights of others and will be the adults of tomorrow, who will take care of their children.

Rezumat: Problematika drepturilor copilului este un aspect important al educației contemporane, iar implicarea copiilor în descoperirea și cunoașterea drepturilor pe care le au determină la aceștia o mai bună raportare și la obligațiile lor. Profesorii, datorită experienței și creativității lor, sunt vectori importanți ai familiarizării copiilor, dar și părinților, cu drepturile pe care le au copiii. Colaborarea dintre școală, familie și autoritățile îndrituite să asigure respectarea drepturilor copiilor contribuie la îmbunătățirea vieții copiilor, precum și la creșterea calității vieții. Copiii care își cunosc drepturile vor respecta la rândul lor drepturile celorlalți și vor fi adulții de mâine, care se vor preocupa de copiii lor.

Key words: rights, obligations, mind mapping, ease of access, adults education.

Cuvinte-cheie: drepturi, obligații, harta mentală, accesibilizare, educația adulților.

Începând cu mileniul al III-lea, schimbările societății s-au petrecut mai des și de multe ori cu efecte profunde, în mai toate domeniile de activitate. Am asistat cu toții la schimbări de paradigme, la reorganizări axiologice, la anularea unor informații (de exemplu din domeniul nutriției, medicinei, chiar și din sfera educației) sau am fost nevoiți să acceptăm noi realități (în domeniul fizicii, comunicațiilor, interacțiunii umane etc). Schimbări majore s-au produs și în educație, domeniu care și-a reconfigurat idealul educațional, conținuturile, metodologia didactică, mijloacele educaționale, relaționarea dintre profesori și beneficiarii educației, precum și raportarea la obiectul educației, copilul/ elevul.

Acestuia i s-a conturat un rol mai important, plasat în centrul preocupărilor educative și sprijinit pe numeroase suporturi legislative (Convenția asupra Drepturilor Copiilor, asumată și de România, prin Legea 18/1990, Legea 272/2004, privind interesul superior al copilului, Convenția de la Lanzarote, ratificată de către România în 2011) și instituționale (organizația ”Salvați Copiii”, Direcția Protecția Copilului, UNICEF, diverse fundații etc). La nivelul societății chiar s-a creat o rețea de sprijin prin intermediul unei linii telefonice gratuite a tuturor copiilor care sunt în dificultate și care odată ce apelează acel număr (116111), sunt consiliați și ajutați corespunzător, în funcție de tipul de problemă pe care o reclamă. Această instituție nonguvernamentală, Telefonul copilului, a fost apelată în pandemie, de un număr semnificativ de copii, aproape jumătate dintre aceștia reclamând abuzul și violența în familie (46,8%), conform site-ului <http://www.telefonulcopilului.ro/>.

Preocupările pentru respectarea drepturilor copiilor, indiferent de vârstă, mediu de proveniență, rasă, etnie, apartenență religioasă, stare medicală sau gen, datează de cel puțin un secol, ele remarcându-se și printre soluțiile propuse la problemele lumii contemporane (alături de

educația față de mass-media, educația ecologică, educația pentru pace și cooperare, educația sanitară modernă, educația pentru tehnologie și progres), în cadrul Conferinței Internaționale în domeniul Educației (1995), când s-au aniversat 50 de ani de la constituirea UNESCO [2, pp. 65-66]. Interesul pentru a populariza drepturile copilului a fost atât de mare, încât s-a concretizat inclusiv prin introducerea în curriculum-ul școlar a unor teme sau chiar discipline de studiu cu această tematică. Așadar, dacă inițial drepturile copiilor erau abordate mai ales în mediile informal și nonformal, în prezent ele fac parte din activitățile formale propuse de către instituțiile de învățământ, indiferent de treapta de școlarizare. Chiar dacă abia la nivelul gimnazial apar discipline care abordează problematica drepturilor copiilor (Educația socială, Gândire critică și drepturile copilului), copiii sunt informați și atenționați asupra drepturilor lor și sunt educați ca ei înșiși să respecte drepturile celorlalți încă de la grădiniță. Organizația Salvați Copiii România promovează drepturile copiilor prin diverse activități pe care le propune profesorilor pentru ca aceștia să-i facă atenți pe copii, să-i informeze și să le formeze deprinderi de respectare și apărare a propriei persoane, dar și să-i responsabilizeze. Prima obligație pe care copiii trebuie să știe că o au este aceea de a recunoaște semnele unui abuz care se petrece asupra lor și de a cere ajutorul potrivit, cât mai repede. Din aceasta derivă faptul că fiecare copil care constată că este supus unui abuz, trebuie să știe cui anume să ceară ajutorul. Aspectul a fost cercetat de către Salvați Copiii România și rezultatele sondajului (2012-2013), axat pe patru categorii de situații ipotetice [4, p.23], dar posibile în viața reală, sunt următoarele:

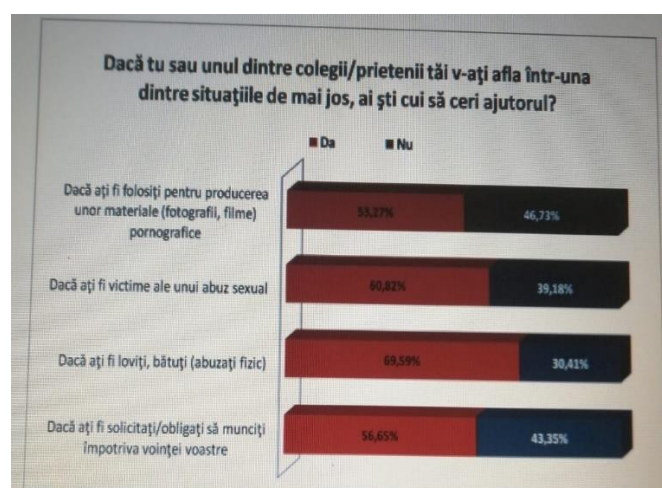

Fig.1 – Grafic din care reiese că puțin peste jumătate din numărul copiilor chestionați știu cum să se descurce într-o situație critică

Având în vedere că drepturile copiilor au fost destul de des formulate pe înțelesul lor și publicate în cele mai accesibile surse, prezentăm spre analiză o pagină dintr-o carte adresată acestora, în care se observă preocuparea pentru conștientizarea copiilor asupra drepturilor pe care le au, dar alături de stabilirea unei obligații [1, p.81]:

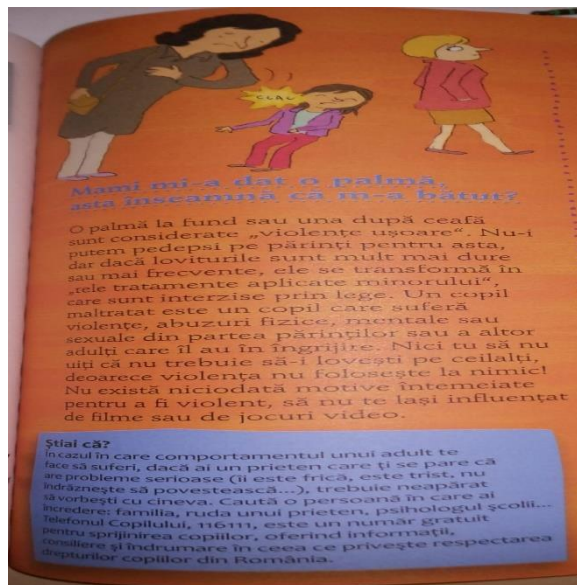

Fig. nr. 2.- Model de formulare care obișnuiește copiii atât cu drepturile lor, cât și cu obligațiile pe care le au

Desigur că educația privind drepturile copilului în școală este utilă și eficientă, însă aspectul cel mai complex și greu de realizat vizează copiii de până în vârsta gimnaziului. Pentru o autentică respectare a drepturilor copilului, se impun programe de instruire pentru adulți, pentru ca odată deveniți părinți, să aibă deprinderile corecte de relaționare atât cu propriii copii, cât și cu ceilalți. Efectele unor programe educative pentru părinți ar îmbunătăți nu doar viața copilului din familie, ci ar conduce la o bază solidă a educației în familie, cu efecte ulterioare pozitive asupra școlii și societății în ansamblul ei.

Prin prisma experienței noastre în lucrul cu copiii de la clase de nivel primar și având în vedere responsabilitatea profesorilor pentru învățământul primar (și nu doar a lor) de a anunța autoritățile despre orice abuz constatat asupra unui copil, am identificat 10 indicatori principali ai respectării drepturilor copilului în familie:

- Asigurarea condițiilor de trai corespunzătoare vârstei;
- Alimentație adecvată și suficientă;
- Controlul periodic al stării de sănătate;
- Asigurarea asistenței medicale specifice atunci când este nevoie;
- Crearea unui program de somn suficient;
- Interacțiune constructivă cu copilul, în vederea construirii unui fond emoțional pozitiv, puternic și calm;
- Respectarea înclinațiilor native ale copilului și sprijinirea lui în procesul dezvoltării lor;
- Ferirea copilului de abuz verbal, fizic sau psihologic;
- Folosirea constructivă a criticii și evitarea umilirii copilului în public;
- Înscrierea și susținerea copilului la școală și/sau la alte activități formatoare.

În vederea asigurării minimului de informație referitoare la drepturile copiilor, dar mai ales pentru a le oferi șansa de a fi respectați, am creat un obicei ca la începutul anului școlar cu o nouă promoție de elevi, să prezentăm prevederile Convenției privind Drepturile Copilului, în cadrul primei ședințe cu părinții. Copiii sunt implicați în activități referitoare la drepturile lor în fiecare an pe data de 20 noiembrie, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului, precum și atunci

când Salvați Copiii propune derularea unor activități specifice acestui domeniu, dar și de fiecare dată când contextul școlar o cere:

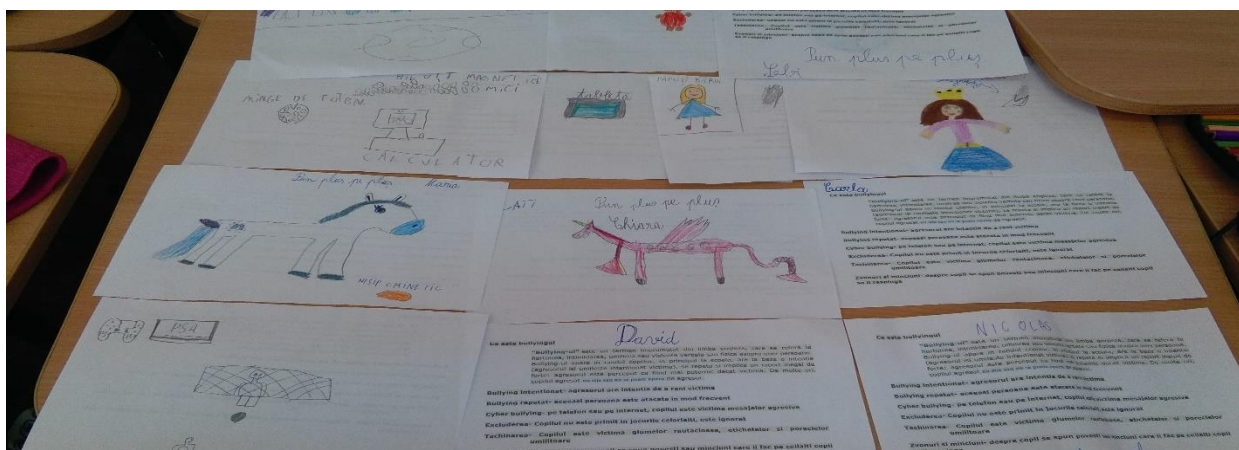

Fig. nr. 3 - Produsele unei activități care a vizat dreptul copiilor de a se juca și de a se feri de bullying

Prin aceste activități, copiii au ocazia de a-și cunoaște drepturile, precum și obligațiile, pe care la această vârstă le înglobăm în sintagme precum ”regulile clasei”, ”reguli de comportament”, ”reguli de bună purtare în diferite contexte” etc. Această strategie didactică asigură atitudini cooperante din partea copiilor și o bună acceptare și integrare a obligațiilor care le revin. Dintre metodele și procedeele folosite în activitățile cu tematică referitoare la drepturile copilului, harta mentală (mind mapping) s-a dovedit a fi ușor de realizat, ușor de urmărit și de reținut de către copii, mai ales că poate fi completată cu situații concrete din experiența lor de viață, cu exemple din mediul lor apropiat, iar expunerea produselor activității elevilor în sala de clasă le permite ca ori de câte ori simt nevoia, să le reanalizeze, să reactualizeze anumite informații sau idei, după cum se poate observa din imaginea nr. 4:

Fig. 4- Utilizarea hărții mentale la tema despre drepturile copilului

Obișnuirea copiilor cu faptul că au drepturi constituie o bază importantă în construirea personalității lor, deoarece le poate asigura o creștere a stimei de sine, găsirea de soluții optime și/sau originale la problemele cu care se pot confrunta de-a lungul vieții, relaționarea eficientă și nonconflictuală cu ceilalți, toate acestea pe lângă faptul că vor fi informați și formați în spirit democratic. Desigur că se impune ca în paralel cu abordarea drepturilor, copiii să-și cunoască și obligațiile, pentru că vor ști limitele între care să acționeze; copiii trebuie învățați că și ceilalți au

drepturi și că este nevoie de respectarea lor reciprocă. Armonia dintre drepturi și obligații conduce atât la un echilibru interior, cât și la echilibrul societății, unde diversitatea este atât de vastă.

Educarea copiilor în privința drepturilor pe care ei le au reprezintă o activitate interdisciplinară, transdisciplinară, cu caracter teoretico-aplicativ și care presupune, de obicei, durate mari de timp și care în mod sigur va influența pe durate de timp cel puțin la fel de mari.

Referințe bibliografice:

1. Menthon de, S.; Delrieu A. Răspunsuri la toate întrebările copiilor. București, Corint Junior, 2016
2. Văideanu, G. UNESCO-50 EDUCAȚIE. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996
3. Convenția cu privire la Drepturile Copilului, București, 2019
4. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/c7/c7657ec7-318f-4481-967c-e6b5d9a41258.pdf>
5. Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România- opiniile elevilor, Studiu sociologic la nivel național, autor C. Grădinaru, sociolog Salvați Copiii
6. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/ae/aed3098a-a148-4cff-acae-7ca8b1517c30.pdf>
7. <http://andpdca.gov.ro/w/drepturile-copilului/>
8. <http://www.telefonulcopilului.ro/>

CHILDREN'S RIGHTS IN THE CONTEXT OF NEW EDUCATION DREPTURILE COPILULUI ÎN CONTEXTUL NOILOR EDUCAȚII

Cristina Elena BOSTAN,

profesor înv. primar la Școala Gimnazială Nr. 179, București, România

CZU: 37.01:341.231.14-053.2

Summary: The challenges of the contemporary world have led to the conceptual delimitation of new education. Children`s rights, part of the education for democracy, can be known from the primary classes with the help of methods based on creativity.

Rezumat: Provocările lumii contemporane au condus către delimitarea conceptuală a noilor educații. Drepturile copilului, parte a educației pentru democrație, pot fi cunoscute încă din clasele primare cu ajutorul metodelor bazate pe creativitate.

Key words: New education, children`s rights, civics, creative methods, lapbook.

Cuvinte-cheie: Noile educații, drepturile copilului, educație civică, metode creative, lapbook.

Societatea democratică românească, statul, învățământul se află în fața unor provocări esențiale ale lumii contemporane, cărora va trebui să le răspundă. Dintre acestea, inevitabila globalizare a declanșat deja o serie de procese pe plan politic, economic, administrativ și juridic. Problematika lumii contemporane și reflectarea acesteia în viața societății au condus către necesitatea delimitării conceptuale a noilor educații. Prezentarea apariției și evoluției acestora și modalitatea de a introduce noile educații în școală reprezintă premise ale unei evoluții firești a sistemului de învățământ.

În mod tradițional, au fost enunțate mai multe tipuri/domenii ale educației: educația intelectuală, morală, estetică, tehnologică, filozofică, educația religioasă și așa mai departe. Spre deosebire de acestea, noile educații transcend acest nivel și se concretizează în demersuri de conștientizare a importanței intervenției educaționale pentru soluționarea problemelor societății contemporane. În accepțiunea lui G. Văideanu, acestea sunt [2, p. 65-66]: